

Místopředsedkyně Senátu PČR paní dr. Alena Gajdůšková: Vážený pane předsedo, vážená paní předsedkyně Poslanecké sněmovny, vážené dámy, vážení pánové!

Od hostů se očekává zdravice. Jsem velmi ráda, že vás mohu pozdravit při této příležitosti jednání Akademického sněmu, protože si velmi vážím vaší činnosti, výsledků vaší práce, které posunují poznání i v naší zemi, vážím si výsledků, které také ovlivňují a jsou příčinou toho, že přece jenom dosahujeme pokroku a zvyšujeme kvalitu života v této zemi, a děkuji vám za tuto příležitost takto se s vámi potkat a pozdravit vás.

Nicméně dovolím si být přece jenom trochu více „pracovní“.

Ráda bych se ve svém vystoupení dotkla dvou témat. O jednom z nich už tady byla trochu řeč. Je to téma spolupráce mezi Akademií věd a Parlamentem České republiky.

Druhé téma se týká současné situace, použiji zkratku, v oblasti vědní politiky.

K tomu prvnímu mi dovolte, abych v této chvíli poblahopřála vám jako Akademii věd, panu předsedovi Drahošovi, ale také paní předsedkyni Poslanecké sněmovny a Poslanecké sněmovně k uzavření Memoranda o spolupráci.

Asi víte, že Senát Parlamentu České republiky takovouto dohodu uzavřel již před více než rokem. Na základě této dohody jsme vytvořili institut stálé konference. A jestliže v této chvíli již obě komory parlamentu svým způsobem formalizovaly vzájemnou spolupráci, pak je to první krok k tomu, abychom realizovali sen, o kterém jsem zde mluvila již před časem.

Tento sen je o tom, že politické rozhodování v parlamentu této země se bude dít na základě analýz, na základě odborných posouzení, na základě znalostí souvislostí tak, aby parlament byl skutečně zástupcem lidu této země, aby byl zřetelnou a racionální oponenturou příkladného ideologického směřování té které vlády.

Kdosi moudrý řekl, že kdo se setkává s moudrými, stává se sám moudrým.

Dovolím si být trochu osobní, takže doufám, že se k té moudrosti osobně při setkávání s vámi propracuji, ale doufám také, že ona navázaná spolupráce, zakotvená v memorandech, přispěje i k tomu, aby se moudrým stal celý náš zákonodárny sbor.

Jsem přesvědčena o tom, že si to lidé této země zaslouží. A já vám za to velmi děkuji.

Druhým tématem je současný stav v oblasti vědní politiky.

Musím říct, že bych do písmene podepsala vše, co zde řekl pan předseda, a to včetně kritických slov, a velmi vítám vizi, kterou zde předestřel v podobě formulované Strategie rozvoje Akademie věd.

Jsem přesvědčena o tom, že to je cesta, že forma této strategie a i to, o čem zde bylo hovořeno a na čem má být postavena, jaké otázky je potřeba zodpovědět, je metoda, kterou bychom měli použít v oblasti formulování vědní politiky v České republice obecně.

My jsme, teď budu mluvit jako sociální demokratka, zformulovali s pracovním týmem, v němž byli zastoupeni i vaši zástupci, Zelenou knihu o vědě, výzkumu, vývoji a inovacích.

Možná, že některým se teď zdá, že nejsem terminologicky přesná, ale záměrně jsme předřadili v této chvíli v legislativě obecně přijatelné sousloví „výzkum vývoj a inovace“ slovo „věda“.

Domnívám se totiž, že věda je pojem širší. Jde skutečně o posouvání úrovně lidského poznání a k tomu je také potřeba vytvořit podmínky. Nemůžeme jenom pragmaticky počítat, musíme se dívat do budoucnosti a do budoucnosti musíme také investovat.

Abychom mohli investovat, pak musíme získat veřejnou podporu, teď nemám na mysli jenom finance, ale podporu společnosti. K tomu je však zapotřebí diskutovat o tom, co vlastně chceme, jaká je naše představa, co jako společnost potřebujeme.

Zelená kniha tudíž klade především otázky, které je potřeba zodpovědět, abychom zajistili dobré, odpovídající podmínky pro rozvoj tvořivosti, podmínky pro práci vědkyň a vědců, podmínky od materiálních až po morální podporu.

Musíme si zodpovědět otázku,

- co pro společnost věda znamená,
- jaké podmínky tudíž ke svému rozvoji potřebuje,
- co ale má mít také prioritu ve veřejné podpoře, teď mám na mysli podporu finanční,

- co společnost potřebuje k tomu, abychom skutečně dokázali přesvědčit širokou veřejnost, že podpora těchto oblastí je nutná, že je efektivní,
- a také jak podpořit tvůrčí činnosti,
- jak podpořit kreativitu, a to od široké, masové podpory, od vzdělávání na základních školách až po podmínky, které budou podporovat kreativitu, vaši invenci, vaše schopnosti tak, abyste svou práci mohli dělat tak, jak nejlépe umíte a dokážete.

Obávám se, že problémy, které zde máme, o kterých hovořil pan předseda Drahoš, jsou v této chvíli dány především tím, že vědecká komunita nemá silného zastánce, že zde není silná struktura, která by dokázala zájem akademické sféry, vědecké komunity, ale současně i zájem společnosti, protože ty se kryjí, skutečně dostatečně hájit.

Proto v Zelené knize, ač jsou tam kladeny otázky, předkládáme dva návrhy:

- první z nich je vytvoření správního orgánu, který by měl za úkol koordinovat činnosti v oblasti vědní politiky, zajistit materiální podmínky, financování a vše, co je zapotřebí k tomu, aby se celá tato oblast do budoucna dobře rozvíjela,
- jako protiváhu tomuto správnímu orgánu „národní vědeckou radu“, která by především hájila skutečně zájem vědecké komunity, něco, jako je profesní samosprávu, ale také bez ohledu na každodenní realitu, která je omezující, formulovala potřeby společnosti, vědní politiky, strategii vědní politiky, kterou společnost musí podpořit.

K tomu otevíráme diskusi, hledáme společná řešení, společenský konsensus tak, aby navrhovaná řešení byla skutečně podporována celou společností, protože nejde jenom o jedno volební období, ale jde o dlouhodobou záležitost, kterou je samozřejmě vzdělání, ale především oblast vědy jako takové.

Bez toho, že vy jako vědkyně a vědci budete mít skutečně ty nejlepší podmínky k práci, nemůžeme dosáhnout sociálního a hospodářského rozvoje této země, protože ten stojí a padá s nalezením vysoké přidané hodnoty, kterou zde můžeme realizovat, ale která nám také pomůže zapojit se do mezinárodních projektů a mezinárodní dělby práce, protože jiná cesta skutečně není.

A vy jste, podle mého názoru, těmi, kteří mohou být lídry, kteří mohou přinášet nejenom konkrétní vědecké výstupy, ale mohou být a podle mého názoru musí být těmi, kteří skutečně dokáží problémy popsat, ale také navrhnout jejich řešení.

Na závěr bych vám proto chtěla ještě jednou poděkovat za úsilí, které věnujete své každodenní práci, svému bádání, své činnosti, ale také úsilí o to, aby věda nebyla popelkou, aby si společnost uvědomila, jak moc vás potřebuje a jak moc jsme závislí na výsledcích vaší práce v budoucnosti.

Chtěla bych pogratulovat vám všem k výsledkům, které dosahujete, všem těm, kteří již získali ocenění Akademie věd či jiná, a říci, že jsem nesmírně hrdá na to, co odvádíte, co dokazujete.

Chtěla bych také poblahopřát a popřát hodně úspěchů v práci nově jmenovaným ředitelům ústavů. Věřím, že pod jejich vedením bude Akademie a celá věda jenom vzkvétat.

Chtěla bych vám také popřát a držet palce při realizaci Strategie, kterou společně pro rozvoj Akademie věd vytváříte.

Zcela na závěr chci každému jednomu z vás osobně popřát hodně inspirace a aspoň trochu badatelského štěstí, osobních i pracovních úspěchů. Děkuji vám!